

Sygn. akt VIII U 441/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2015 r. w Gliwicach

sprawy K. P. (1) (P.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 12 grudnia 2013 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję przyznając ubezpieczonemu K. P. (2) prawo do emerytury począwszy od dnia 1 maja 2012r.

(-) SSO Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 441/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 grudnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił ubezpieczonemu K. P. (1) prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 29 oraz art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku z tym, iż ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie podlegał ubezpieczeniom z innego tytułu niż stosunek pracy oraz nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony podniósł, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Cementowni (...) w latach 1968 – 1975.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo podniósł, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył odwołującemu zatrudnienia w Zakładach (...) w J. od 5 stycznia 1968r. do 31 sierpnia 1975r. jako pracy wykonywanej

w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony K. P. (1), urodzony (...) w dniu 11 maja 2012r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył 26 lutego 2008r.

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym że w ocenie ZUS udowodnił jedynie 13 lat, 6 miesięcy i 15 dni okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy wykonywanej w okresie od 5 stycznia 1968r. do 31 sierpnia 1975r. w Zakładach (...) w J. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W toku procesu Sąd ustalił, że w Zakładach (...) w J. ubezpieczony podjął zatrudnienie w dniu 5 stycznia 1968r. Zakład zajmował się produkcją cementu i klinkieru. W momencie podjęcia zatrudnienia odwołujący ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie modelarza odlewniczego w drewnie i tworzywach sztucznych. Został skierowany do pracy modelarza w warsztacie budowlanym, który znajdował się na terenie cementowni. Wykonywał modele potrzebne zarówno do produkcji cementu, jak i klinkieru. Były to modele maszyn i urządzeń, kół zębatach, pomp, wykonywane z gipsu, drewna, czy tworzyw sztucznych. Prace wykonywane przez ubezpieczonego były pracami przy produkcji cementu.

W okresie od 23 kwietnia 1968r. do 11 kwietnia 1970r. odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową, po zakończeniu której w dniu 5 maja 1970r. powrócił do pracy i nadal pracował jako modelarz odlewniczy w drewnie i tworzywach sztucznych przy produkcji cementu. Prace taką wykonywał do 15 września 1973 roku. Od 16 września 1973r. ubezpieczony, po uzyskaniu średniego wykształcenia technicznego, pracował jako samodzielny referent techniczny – pracownik umysłowy.

Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako modelarz odlewniczy w drewnie i tworzywach sztucznych przy produkcji cementu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań świadka: J. K. słuchanego w drodze pomocy prawnej przed Sądem Rejonowym Częstochowie, sygn. akt VII Uo 26/14 (k – 69 a.s.), wyjaśnień ubezpieczonego (zapis rozprawy z dnia 9 stycznia 2015r. 1 min. 41 sek. – 16 min., 11 sek.), akt osobowych ubezpieczonego (koperta – k. 50 a.s.) oraz akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy. W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadka i wyjaśnieniom ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Należy również podkreślić, że świadek i odwołujący precyzyjnie i w sposób nie budzący najmniejszej wątpliwości określili charakter pracy ubezpieczonego, co zostało potwierdzone w dokumentacji osobowej odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, K. P. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

W myśl ust. 2 tego artykułu „dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia”

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 j.w. , rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
- ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zaś do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony K. P. (1) przez okres co najmniej 15 lat pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach, a tym samym, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 32 ust.1 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące

znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Zgodnie z wykazem A, dział V poz. 14 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prace przy produkcji cementu są pracami w szczególnych warunkach, uprawniającymi do niższego wieku emerytalnego.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało w sposób jednoznaczny, że ubezpieczony K. P. (1) ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w Zakładach (...) w J. od 5 stycznia 1968r. do 22 kwietnia 1968r. i od 5 maja 1970r. do 15 września 1973r. była faktycznie pracą w warunkach szczególnych określoną w wykazie A,:

- dziale V poz. 14, tj. prace przy produkcji cementu.

Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu spornych okresów pracy, argumentując że ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Trzeba jednak podkreślić, iż w myśl z ugruntowanego już stanowiskiem judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie **nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi**” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Z kolei w wyroku z dnia 25 lipca 1997r. sygn. akt II UKN 186/97 Sąd Najwyższy stwierdził, że: „W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)”(OSNP z 1998r, Nr11, poz. 342).

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia, w tym zeznania świadków.

W ocenie Sądu orzekającego, do pracy w warunkach szczególnych należało także uwzględnić okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1968r. do 11 kwietnia 1970r.

Sąd orzekający zwraca uwagę, iż odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane jest przez ustawę z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004r. Nr 241, poz 2416 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 108 ust. 1 tej ustawy obowiązującego w okresie od 23 października 1969r. do 3 listopada 1971r., a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego, okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy.

Na podstawie art. 108 ust. 4 ww. ustawy wydane zostało Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia

żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4 (tj. w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy), wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 października 2013r. II UZP 6/13 (LEX nr 1385939, Biul.SN 2013/10/24, M.P.Pr. (...)-101), stwierdził, iż czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zaś Sąd orzekający prezentowane stanowisko w pełni podziela (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010r. I UK 333/09, LEX 585739, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2012r., I UK 399/11, LEX nr 1211140, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2006r., III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108, M.P.Pr. (...), lex nr 244005).

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, ubezpieczony K. P. (1) odbywał zasadniczą służbę wojskową od 23 kwietnia 1968r. do 11 kwietnia 1970r., w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w J., gdzie wykonywał pracę uznaną przez Sąd za pracę w warunkach szczególnych. Po zwolnieniu ze służby, zgłosił powrót do pracy u tego samego pracodawcy w dniu 5 maja 1970r. tj. w terminie 30 dni od zakończenia odbywania służby i został przyjęty do pracy.

A zatem okres zasadniczej służby wojskowej należy odwołującemu zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych, co przy uwzględnieniu zaliczonego już przez Sąd oraz ZUS okresu takiej pracy pozwala uznać, że ubezpieczony legitymuje się 15 letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Nadto w ocenie Sądu fakt prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez ubezpieczonego pozostaje bez znaczenia dla sprawy.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że K. P. (1) od miesiąca zgłoszenia wniosku spełnia łącznie wszystkie warunków niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), a tym samym jego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Joanna Smycz